

Postup při zpracování záměru bezbariérové trasy

Národní rozvojový program mobility pro všechny

Schválený Řídícím výborem Národního rozvojového programu mobility pro všechny dne
29.8. 2008

Úvod

V rámci Národního rozvojového programu mobility pro všechny (dále jen program mobility) jsou podporována opatření, která pomáhají zpřístupnit části obce/města za současného stavu jen těžko dosažitelné či zcela nedostupné pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace. Cílem předkládaného záměru je **realizace ucelené bezbariérové trasy či tras**, které umožní svobodný a bezpečný pohyb všem obyvatelům a návštěvníkům dané lokality. V rámci programu nejsou podporovány samostatné projekty bez návaznosti na komplexně řešenou bezbariérovou trasu.

Předkladatelem záměru bezbariérové trasy je zpravidla **město či obec** (příp. svazek obcí). Programu se může zúčastnit jakákoli obec bez ohledu na rozlohu svého území či počet obyvatel. Základem záměru je návrh na vytvoření komplexní bezbariérové trasy, která se skládá z jednotlivých, dílčích částí (projektů). Dílčími projekty se rozumí stavební úpravy vedoucí k odstranění bariér v jednotlivých budovách, které leží na navržené trase, a stavební úpravy vedoucí k odstranění bariér v dopravě (bezbariérové úpravy komunikací, které propojují jednotlivé objekty, odstranění bariér v MHD apod.). Trasa by měla spojovat důležitá místa obce/města, např. úřady, instituce, dopravní stavby a dopravní terminály, zastávky MHD, školy, zdravotnická zařízení, zařízení sociálních služeb, kulturní a sportovní zařízení, obchody apod. Z hlediska komplexnosti řešení je vhodné, aby předkladatel při navrhování trasy oslovil i instituce, u kterých není provozovatelem či zřizovatelem, tj. státní a krajské, a doporučuje se také spolupráce se soukromými subjekty (i přesto, že z programu mobility ve většině případů nelze čerpat finanční prostředky na soukromé investice).

Úkolem předkladatele je navrhnout a dále zkoordinovat celý záměr v řešeném území tak, aby se jednotlivé bezbariérové úpravy vzájemně doplňovaly a vytvořily jeden funkční celek. V rámci záměru je možné řešit jednu či více bezbariérových tras najednou.

Postup při zpracování záměru

- Předkladatel nejprve provede šetření v oblasti bariér a zpracuje **analýzu stavu bariér** v dané lokalitě (v obci nebo části obce). Analýza posoudí přístupnost veřejných budov a dopravní infrastruktury pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace a zmapuje již zrealizované bezbariérové úpravy. V případě, že předkladatel již má zpracovaný audit bezbariérovosti či generel bezbariérových tras, použije ho jako základní výchozí materiál pro navrhování záměru bezbariérové trasy. Zejména u větších obcí/měst, kde je potřeba rozdělit území na jednotlivé úseky (trasy) a naplánovat realizaci bezbariérových úprav po etapách, je generel či jiná obdobná koncepce odstraňování bariér velmi užitečný výchozí dokument.
- Na základě výsledku provedené analýzy stavu bariér zpracuje předkladatel **návrh bezbariérové trasy**. Cílem návrhu je odstranění stávajících bariér a vytvoření ucelené bezbariérové trasy v dané lokalitě. Bezbariérová trasa je vždy spojnici důležitých míst v obci, které jsou předem vytipovány v rámci generelu či provedené analýzy bariér (propojuje např. úřady, instituce, dopravní stavby a dopravní terminály, zastávky MHD, školy, zdravotnická zařízení, zařízení sociálních služeb, kulturní a sportovní zařízení, obchody apod.). Trasa, která propojuje jednotlivé vytipované objekty, může být vedena od určitého klíčového, výchozího bodu v obci do dalšího bodu (A – B), případně se může větvit a vzájemně propojovat více bodů (A – B < C, D) či může být vedena v kruhu od výchozího bodu zpět do výchozího bodu (A – B – A).
- Při navrhování trasy je třeba dát pozor, aby se skutečně jednalo o **ucelenou, komplexně řešenou trasu**, nikoli pouze o řešení několika vybraných míst v obci bez zajištění návaznosti mezi těmito místy (např. řešení pouze několika vybraných přechodů bez řešení

přístupnosti navazujících chodníků, odstranění bariér ve vybraných budovách na trase bez zajištění bezbariérovosti komunikací, které dané budovy propojují apod.). U komunikací je nutné splnit **všechny parametry bezbariérovosti a přístupnosti** po celé délce vytyčené trasy (šířka chodníků, podélný a příčný sklon, nájezdy na chodníky, hmatové úpravy, označení vjezdů apod.). Je-li součástí trasy také odstraňování bariér v MHD (obnova vozového parku apod.), je třeba klást důraz na **interakci řešené dopravní cesty a dopravních prostředků**, které budou na trase provozovány (např. úprava nástupišť tak, aby vyhovovaly nízkopodlažním vozidlům apod.).

- U menších obcí může bezbariérovou trasu vytipovat a navrhnout projektový manažer na základě provedeného šetření bariér v obci (analýzy bariér) a na základě dostupných informací a zkušeností ze strany občanů. Jednotlivé úpravy, které je třeba na trase provést, však vždy navrhuje odborní projektanti, kteří vypracují řešení jednotlivých dílčích projektů. U větších obcí a měst je vzhledem ke složitosti řešeného území nezbytné, aby již samotnou bezbariérovou trasu (její vedení) navrhovali autorizovaní projektanti či architekti. Při navrhování trasy je žádoucí, aby město i projektanti spolupracovali také se **zástupci organizací zdravotně postižených**.
- Při zpracovávání záměru je třeba oslovit jednotlivé instituce nacházející se na vytipované bezbariérové trase, ve vzájemné spolupráci navrhnout bezbariérové úpravy příslušných budov a dojednat termín těchto úprav a podíl na financování nákladů projektu (dotace/spoluúčast). Tyto údaje jsou pak zapracovány do celkového harmonogramu záměru bezbariérové trasy. U těch projektů, kde není předkladatel (město/obec) zřizovatelem či správcem/vlastníkem dané instituce/budovy, je vhodné zpracovat **dohodu o partnerství**, která prokáže shodu obou zúčastněných subjektů na bezbariérovém zpřístupnění objektu, naplánovaném harmonogramu a finanční (spolu)účasti vlastníka/zřizovatele na projektu (viz vzorové dokumenty).
- Bezbariérové úpravy ve městě/obci je možné naplánovat a rozvrhnout i na více let dopředu. Je-li např. zpracován kompletní generel bezbariérových tras v obci či jiná obdobná ucelená koncepce odstraňování bariér, jednotlivé bezbariérové trasy jsou většinou navrženy k realizaci po etapách v rozmezí několika let. Záměr předkládaný v rámci programu mobility, který je již konkrétním návrhem řešení vybrané trasy či uceleného úseku dané trasy, by však neměl být naplánován v příliš dlouhém časovém horizontu, neboť v takovém případě není možné zaručit, že projekty skutečně budou realizovány, a záměr pak často zůstává z různých důvodů nedokončen. Doporučujeme stanovit **harmonogram realizace** předložené bezbariérové trasy (etapy) a jejich jednotlivých dílčích projektů maximálně na 2 – 3 roky dopředu. Ke schválení by měla být předložena aktuální trasa, tedy taková, která již má konkrétní podobu, jejíž realizace je v dohledné době naplánována a s níž se výhledově počítá z hlediska rozpočtu města/obce. Do programu je možné se hlásit opakovaně a předkládat nové záměry bezbariérových tras, ať už se jedná o doplnění či rozšíření stávající realizované trasy nebo předložení úplně nové bezbariérové trasy (realizace další etapy apod.).
- V případě, že obec se již programu mobility zúčastnila a nyní předkládá nový záměr, který je doplněním či rozšířením již schváleného záměru, případně předkládá ke schválení další etapu (trasu), je nutné předložit v rámci nově zpracovaného záměru stručné **vyhodnocení dosavadní realizace projektů schválených v předchozích záměrech** (do jaké míry byly jednotlivé projekty realizovány, posouzení funkčnosti vytvořené bezbariérové trasy z hlediska celku, změny v harmonogramu, k nimž došlo v rámci realizace záměru, navržené změny apod.).
- Jednotlivé **plánované projekty** je třeba již ve fázi přípravy záměru **konzultovat s příslušnými rezorty či institucemi**, které se budou podílet na jejich financování. Tento

postup může zabránit pozdějšímu vyřazení projektu či části projektu z důvodu nesplnění podmínek daného dotačního programu, nepřiměřené výše požadované dotace, případně i závažných chyb v PD (zejména u dopravních staveb). Kontakty na kompetentní osoby za jednotlivé rezorty/instituce, jsou uvedeny na internetových stránkách: <http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=15623>

- V záměru je třeba podrobně charakterizovat a popsat jednotlivé dílčí projekty, z nichž se záměr skládá. Zejména je třeba u každého projektu uvést stávající stav objektu/infrastruktury, podrobný popis navržených bezbariérových úprav, orientační přehled nákladů na jednotlivé položky úprav, celkové náklady na projekt, výši požadované dotace a dotační titul. K jednotlivým stavbám je nutné předložit **projektovou dokumentaci, minimálně v rozsahu DUR nebo DSP**, a to alespoň u těch projektů, jejichž realizace je naplánována v následujícím roce po předložení záměru! U projektů navržených k realizaci v dalších letech je nutné předložit alespoň návrhy řešení bezbariérových úprav, včetně orientačního položkového rozpočtu, aby bylo možné projekty posoudit z hlediska správnosti navržených úprav a přiměřenosti požadovaných finančních prostředků.
- **Předložená projektová dokumentace musí v textové i výkresové části obsahovat konkrétní návrhy a detaily bezbariérového řešení** v souladu s platnou legislativou! Zejména u dopravních staveb je nezbytné popsat a zakreslit detaily navržených bezbariérových úprav (šířky a délky přechodů, příčné a podélné sklony chodníků a jejich šířka, řešení rampových částí chodníků, řešení signálních a varovných pásů, vodící linie, specifikace použitých materiálů pro hmatové úpravy apod.). Detailnější informace týkající se zpracování projektové dokumentace k dopravním stavbám (základní parametry přístupnosti, detaily bezbariérových řešení, příklady správně i špatně provedených úprav včetně fotodokumentace, vzorové nákresy se schematickými detaily bezbariérového řešení, příslušnou legislativu apod.) lze najít na: <http://www.sfdi.cz/> (sekce Veřejné listiny → Dokumenty). Jedná se o *Požadavky na zpracování projektové dokumentace*, materiál zpracovaný jako součást *Pravidel* pro předkládání žádostí na SFDI v rámci programů zaměřených ke zvýšení bezpečnosti v dopravě.
- V případě rozsáhlých projektových dokumentací (např. u větších staveb, kde realizace bezbariérových úprav je součástí rozsáhlejší rekonstrukce či přestavby) je možné provést výběr příslušných částí, které se týkají řešení navržených bezbariérových úprav. V předloženém výtahu z dokumentace však musí být všechny textové a grafické části potřebné k posouzení stavby z hlediska bezbariérového užívání stavby, včetně detailů bezbariérových řešení (viz výše)!
- U strojních zařízení (výtahy, zdvihací plošiny apod.) je nutné předložit v rámci dokumentace **technickou specifikaci zařízení** včetně všech relevantních technických parametrů. Např. u výtahu musí být uvedeny nejen základní technické údaje, jako jsou rozměry a nosnost kabiny, velikost a řešení šachetních i klecových dveří apod., ale i základní vybavení kabiny (umístění madla, sedátka, zrcadla, popis ovladače, popisky v Braillově písmu, akustický výstup a případně další parametry) v souladu s platnou legislativou v oblasti bezbariérového užívání staveb.
- **Projektová dokumentace musí být zpracována oprávněnou osobou** (autorizovaným projektantem) podle zvláštních předpisů. Tato osoba plně zodpovídá za správnost, celistvost, úplnost a bezpečnost stavby provedené podle této projektové dokumentace! V předložených projektových dokumentacích se často objevuje mnoho závažných chyb a nedostatků a dochází k vážnému porušování platných předpisů stavebního práva vztahujících se na bezbariérové užívání staveb. Např. jsou chybně řešena bezbariérová WC nebo nejsou zohledňovány či jsou chybně navrženy úpravy zajišťující užívání staveb

osobami se zrakovým postižením (chybějící či špatně provedené signální a varovné pásy, nedostatečný hmatový kontrast těchto úprav vůči okolní dlažbě, chybějící vodící linie apod.). Z těchto důvodů je požadováno přiložit k záměru také **vyjádření odborníka na bezbariérové řešení staveb**, který posoudí správnost navržených bezbariérových úprav, technických zařízení apod.

- Po zpracování návrhu bezbariérové trasy nechá předkladatel posoudit tento záměr příslušnými orgány veřejné správy a jejich posudky přiloží k předkládanému záměru bezbariérové trasy (viz povinné náležitosti záměru ↓). K záměru je možné přiložit také **vyjádření místní či krajské organizace/organizací zdravotně postižených k navržené trase**.
- K záměru se přikládají **doklady o vlastnictví či spoluvlastnictví dotčených objektů a pozemků**, jichž se záměr týká (čestné prohlášení statutárního zástupce o vlastnictví příslušných objektů či pozemků, neověřené výpisy z katastru, případně smlouvy apod. - viz Obsah záměru bezbariérové trasy). Pro větší přehlednost se doporučuje přiložit kromě samotných dokladů také stručnou, **souhrnnou tabulku vlastnických vztahů** k jednotlivým objektům a pozemkům (Objekt/ pozemek → vlastnické právo).

Obsah záměru bezbariérové trasy

Záměr bezbariérové trasy musí být předložen jak v písemné, tak elektronické podobě a musí obsahovat následující náležitosti:

1. vyplněný **formulář** pro předkládání záměrů bezbariérových tras v rámci Programu mobility (formulář je ke stažení na internetových stránkách www.vvzpo.vlada.cz, Program mobility),
2. stručná **charakteristika řešeného území** (historicko-geografický popis lokality) a demografické údaje vztahující se k předloženému záměru (počet osob se zdravotním postižením, seniorů nad 60 let, dětí do 3 let věku žijících v obci či širším spádovém území),
3. **přehled současného stavu v oblasti odstraňování bariér, analýza stavu bariér** v dané lokalitě (trasy a budovy již zpřístupněné, nepřístupné a trasy a budovy navržené k řešení v záměru), včetně zhodnocení stávajícího stavu bezbariérovosti MHD (je-li v obci); pokud má obec zpracovaný obsáhlejší materiál týkající se posouzení bezbariérovosti (např. audit bezbariérovosti, generel bezbariérových tras apod.) je vhodné jej předložit,
4. **návrh bezbariérové trasy/tras**, odůvodnění vedení trasy a lokalizace záměru (graficky zpracovaná **mapa/y** obce s vyznačením navržené bezbariérové trasy/tras včetně vyznačení úseků a budov již zpřístupněných a úseků a budov určených ke zpřístupnění),
5. **výsledky**, kterých má být realizací záměru dosaženo (**charakteristika konkrétních cílů**, kterých má být záměrem dosaženo),
6. **popis jednotlivých dílčích projektů** předkládaného záměru (stávající stav objektu/infrastruktury, podrobný popis navržených bezbariérových úprav, orientační přehled nákladů na jednotlivé položky úprav, celkové náklady na projekt, požadovaná dotace, dotační titul),
7. **harmonogram** realizace bezbariérové trasy,
8. celková **výše rozpočtovaných nákladů** na realizaci záměru a celková výše požadované dotace.
9. **výše příspěvku** požadovaná pro příslušný kalendářní rok z rozpočtů jednotlivých institucí zajišťujících finanční vstupy,
10. **projektová dokumentace, v rozsahu minimálně DUR nebo DSP** (včetně detailů bezbariérového řešení staveb!), technická specifikace zařízení (u výtahů, zdvihacích plošin apod.) a rozklíčování orientačních nákladů na jednotlivé úpravy (rozpočet),
11. **vyjádření odpovědného orgánu veřejné správy o veřejné prospěšnosti plánované bezbariérové trasy**, zejména z hlediska odstraňování bariér pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace (např. vyjádření sociálního či dopravního odboru městského/krajského úřadu); k záměru může být dále přiloženo i vyjádření od místní či krajské organizace ZP, s níž obec spolupracovala při navrhování trasy apod.,
12. **vyjádření úřadu územního plánování** o souladu plánované bezbariérové trasy s platným územním plánem, územním plánem obce nebo územním plánem sídelního útvaru,
13. **vyjádření odborníka na bezbariérové řešení staveb** k navrženým stavebním úpravám a technickým zařízením,
14. **doklady o vlastnictví nebo spoluvlastnictví** pozemků a objektů, kterých se jednotlivé projekty týkají (ve formě prohlášení statutárního zástupce o vlastnictví, přiložených neověřených výpisů z katastru nemovitostí, případně dohody o partnerství, smlouvy apod.; v případě plánovaných úprav komunikací I., II. a III. třídy se doporučuje předložit stanovisko správce či majitele dotčené infrastruktury – vyjádření krajského odboru dopravy, příp. ŘSD),
15. **prohlášení statutárního zástupce** žadatele **o vlastních prostředcích** účelově určených na realizaci záměru v příslušném kalendářním roce.

Elektronická podoba záměru

Elektronická podoba záměru musí být kompletní, což znamená, že **musí zahrnovat všechny části a přílohy obsažené v tištěné verzi!** Hodnotitelé pracují s elektronickou verzí záměru a je nutné, aby měli při hodnocení k dispozici všechny materiály (včetně projektové dokumentace!). Jednotlivé přílohy záměru, zejména obrazová část, musí být zpracovány či převedeny do obecně **čitelných formátů** (doc, xls, pdf, jpg apod.). Speciální grafické soubory, jako např. DWG, CTB, XDOC apod., nejsou běžně přístupné a doporučujeme je proto nepoužívat!

Vzhledem k tomu, že elektronické verze záměru jsou často velmi nepřehledné (obsahují velké množství složek a souborů bez jasného označení), je třeba dodržovat toto **pořadí a názvy příloh:**

1. FORMULÁŘ (= bod 1., je nutné jej ponechat ve formátu Excel)
2. ZÁMĚR (= body 2,3,4,5,6). Pokud je zpracován samostatný obsažnější materiál týkající se přehledu bariér v obci (generel, audit apod.), zařadí se jako samostatná část – viz dále.
3. MAPA (součást bodu 4)
4. HARMONOGRAM (= bod 7)
5. ROZPOČET (= body 8, 9)
6. PROJEKTY (= bod 10 – složka s dokumentací); v případě rozsáhlých PD doporučujeme pro lepší přehlednost označit na CD části týkající se konkrétně řešení bezbariérového užívání stavby (příslušné části technických zpráv, vybrané výkresy apod.).
7. DOKLADY (= body 11,12,13,14,15)
8. BARIÉRY (viz 2. ZÁMĚR ↑) – nejedná se o povinnou součást, pouze je-li zpracován samostatný obsažnější materiál týkající se přehledu bariér v obci (generel, audit apod.).
9. PŘÍLOHY (= případné další materiály a podklady, fotodokumentace atd.)

Pozn. Body v závorkách (1-15) odpovídají jednotlivým částem záměru (viz Obsah záměru bezbariérové trasy ↑).

Financování – finanční vstupy

Financování programu mobility je zajištěno **Vládním plánem financování** Národního rozvojového programu mobility pro všechny (dále jen Vládní plán), který stanoví, jaké rezorty a instituce se podílejí na financování projektů a jakou minimální výši prostředků mají tyto instituce v rámci svých rozpočtů každoročně vyčlenit na financování programu (s výhledem do roku 2015).

Financování jednotlivých projektů probíhá **podle pravidel dotačních podprogramů** jednotlivých rezortů vytvořených dle usnesení vlády ze dne 26. března 2008 č. 292 za účelem zajištění financování programu mobility. Jednotlivé dílčí projekty záměru proto musí respektovat pravidla příslušného dotačního (pod)programu. Z tohoto důvodu je doporučeno jednotlivé projekty předem, tedy již ve fázi přípravy záměru, konzultovat na příslušných rezortech a institucích. Aktuální kontakty na kompetentní osoby, zástupce příslušných rezortů a institucí, jsou uvedeny na těchto internetových stránkách: <http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=15623>

Rozdělení dílčích projektů z hlediska financování

Projekty lze z hlediska financování rozdělit do dvou kategorií:

1) Bezbariérové úpravy plně hrazené z rozpočtů příslušných institucí

Jedná se zpravidla o budovy ve vlastnictví daných institucí. Zařazení takovéto budovy do záměru bezbariérové trasy je třeba předem konzultovat s kompetentním zástupcem příslušné instituce.

- Ústřední orgány státní správy, z rozpočtových kapitol příslušných ústředních orgánů
- Úřady práce, z rozpočtové kapitoly 313 Ministerstva práce a sociálních věcí, podprogram 113 032
- Krajská, okresní a městská pracoviště České správy sociálního zabezpečení, z rozpočtové kapitoly 313 Ministerstva práce a sociálních věcí, podprogram 113 212
- SÚIP a OIP, z rozpočtové kapitoly 313 Ministerstva práce a sociálních věcí, podprogram 113 022
- Finanční a celní úřady, z rozpočtové kapitoly Ministerstva financí, v rámci jednotlivých programů kapitoly 312
- Soudy, z rozpočtové kapitoly Ministerstva spravedlnosti, programy: 236 110, 136 110, 136 010
- Katastrální úřady, z rozpočtové kapitoly Českého úřadu zeměměřického a katastrálního.
- Služebny policie ČR, z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra, podprogram 214 112 (Reprodukce nemovitého majetku Policie ČR).
- Pošty, z rozpočtu České pošty s.p.

(Projektoví manažeři vytipují případné objekty ČP na navržené trase a před zařazením akce do záměru konzultují navržený projekt se zástupci ČP, a to v dostatečném předstihu, aby bylo možné posoudit realizovatelnost bezbariérových úprav a jejich náklady vzhledem k sestavování plánu investic ČP na dané období.)

- Krajské úřady, z rozpočtu krajů

2) Bezbariérové úpravy financované podílově z rozpočtů příslušných institucí

A) Budovy

- Školy, školská zařízení a sportovní zařízení, z rozpočtové kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, program 233 010 ⇒ podprogram: 233 015 (Zajištění Národního rozvojového programu mobility pro všechny)
Pravidla dotačního (pod)programu, včetně orientační výše minimální spoluúčasti, naleznete na stránkách MŠMT: <http://www.msmt.cz/>
- Muzea, galerie, divadla, kina nebo obdobná zařízení, z rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury ⇒ podprogram č. 234 215
- Zařízení sociálních služeb, z rozpočtové kapitoly 313 Ministerstva práce a sociálních věcí, program 113 310 (Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb) ⇒ podprogram: 113 312 (podpora mobility)

Pravidla dotačního (pod)programu, včetně orientační výše minimální spoluúčasti, naleznete na těchto stránkách: <http://www.mpsv.cz/cs/4243>

! Termín pro předkládání žádostí o získání dotace z MPSV na příslušný rok je vždy již v březnu předchozího roku (Např. pro realizaci projektu v roce 2010 je nutno předložit žádost o dotaci spolu s investičním záměrem nejpozději do 15.3.2009.) Doporučujeme proto naplánovat realizaci daného projektu v rámci harmonogramu záměru až na další rok tak, aby bylo možné zajistit soulad s termínem pro předkládání záměrů v rámci programu mobility. Případně je možné po domluvě podat žádost na MPSV již před předložením záměru a v případě schválení záměru žádost dodatečně doplnit. !

- Zdravotnická zařízení, z rozpočtové kapitoly Ministerstva zdravotnictví, Program vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením ⇒ podprogram Mobilita
Pravidla dotačního (pod)programu, včetně orientační výše minimální spoluúčasti, naleznete na těchto stránkách: <http://www.mzcr.cz/Categories/449-dotace-zss.html>
- Radnice (obecní a městské úřady), z rozpočtové kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj ⇒ program Bezbariérové obce č. 117 610
Pravidla dotačního programu, včetně orientační výše minimální spoluúčasti, naleznete na stránkách MMR: <http://www.mmr.cz/>
- Budovy domů s pečovatelskou službou, z rozpočtové kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj ⇒ program Bezbariérové obce č. 117 610
Pravidla dotačního programu, včetně orientační výše minimální spoluúčasti, naleznete na stránkách MMR: <http://www.mmr.cz>

B) Zpřístupňování dopravy

- Obnova vozového parku MHD, vozidel autobusové dopravy,
- Vybavení dopravních prostředků MHD informačními zařízeními pro cestující se sníženou schopností pohybu a orientace

z rozpočtové kapitoly Ministerstva dopravy, program 127 620 (Program obnovy vozidel veřejné autobusové dopravy ⇒ podprogram 127 624 (Podpora obnovy vozidel městské hromadné dopravy – program mobility)

Pravidla dotačního (pod)programu, včetně orientační výše minimální spoluúčasti, naleznete na stránkách MD: <http://www.mdcr.cz> (sekce *Legislativa a ostatní* → *Programy a projekty*).

- Zpřístupňování pěších tras - bezbariérové chodníky, přechody apod.
- Odstraňování bariér stavebního charakteru v MHD (autobusové zálivy)

z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury, Programy zaměřené na zvyšování bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupňování osobám s omezenou schopností pohybu a orientace

Pravidla programu na daný rok, včetně orientační výše minimální spoluúčasti, naleznete na stránkách SFDI: <http://www.sfdi.cz/> (sekce *Veřejné listiny* → *Dokumenty*).

Projekty doporučujeme již ve fázi přípravy záměru konzultovat s odbornými pracovníky SFDI. K tomuto účelu jsou na SFDI pravidelně vyhlašovány konzultační dny pro žadatele určené na kontrolu podkladů, včetně projektové dokumentace, a přípravu všech potřebných náležitostí pro podání žádosti. Termíny konzultací je možné najít na výše uvedených webových stránkách.

☞ **Podrobnější informace** k jednotlivým dotačním podprogramům a jejich pravidlům a také konzultace k připravovaným projektům **vám rádi poskytnou kompetentní pracovníci příslušných rezortů a institucí. Aktuální kontakty naleznete** na těchto internetových stránkách: <http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=15623>

Předložení záměru

Zpracovaný záměr bezbariérové trasy se všemi náležitostmi, v tištěné i elektronické podobě, je nutné odevzdat **v termínu** vyhlášeném Řídicím výborem programu mobility. Tento termín je vyhlašován vždy s několikaměsíčním předstihem a je uveden na internetových stránkách Vládního výboru pro zdravotně postižené občany (www.vvzpo.vlada.cz, Program mobility).

Záměry je možné předat buď osobně v sídle Úřadu vlády nebo zaslat doporučeně na tuto adresu:

*Úřad vlády ČR
Sekretariát Vládního výboru pro zdravotně postižené občany
Nábř. Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana*

Při zasílání záměru poštou rozhoduje datum poštovního razítka, kdy byl záměr odeslán.

Další postup

Po doručení záměru na sekretariát VVZPO je záměr nejprve zkontrolován z hlediska formálních náležitostí. Je-li zjištěn nějaký nedostatek, chybí-li např. nějaká povinná náležitost, je předkladatel vyzván k jejímu urychlenému doplnění. Všechny záměry jsou následně postoupeny k projednání Řídicímu výboru programu mobility. Záměry, které splňují základní kritéria a podmínky programu mobility a obsahují všechny povinné náležitosti, jsou dále postoupeny Hodnotitelské komisi, která posoudí odbornou stránku zpracování záměru, komplexnost navržené bezbariérové trasy, řešení jednotlivých projektů a relevantnost finančních požadavků s ohledem na možnosti příslušných dotačních podprogramů. Na základě těchto parametrů vyhodnotí komise předložené záměry a rozdělí je na ty, které doporučí k financování a na ty, které nedoporučí k financování, resp. doporučí k přepracování a znovupředložení v dalším kole.

Záměry mohou být doporučeny k financování bez dalších připomínek či s výhradami, které je třeba při realizaci záměru zohlednit (výhrady se mohou týkat např. nedodržení souladu s pravidly příslušného dotačního podprogramu, nedodržení výše minimální spoluúčasti, drobné chyby v dokumentaci apod.). Důvodem pro zamítnutí záměru je zpravidla nedoložení komplexnosti bezbariérové trasy, přítomnost závažných chyb v projektové dokumentaci (nesprávně navržené bezbariérové úpravy), neodpovídající výše finančních požadavků atd. V poslední fázi hodnocení jsou záměry postoupeny zpět Řídicímu výboru, který s konečnou platností rozhodne o doporučení či nedoporučení záměru na základě posudků vyhotovených Hodnotitelskou komisí. O výsledcích hodnocení jsou předkladatelé vyrozuměni zpravidla do 2-3 týdnů po zasedání výboru.

Další postup již závisí na samotném předkladateli, který samostatně realizuje schválený záměr dle stanoveného harmonogramu. Při realizaci záměru je třeba zapracovat všechny výhrady vznesené Hodnotitelskou komisí. Dále je třeba doplnit a dopracovat jednotlivé projekty dle pravidel příslušných dotačních (pod)programů a předložit je ve stanoveném termínu na daný rezort/instituci k dotačnímu řízení. Doporučením záměru bezbariérové trasy Řídicím výborem programu mobility získává daný projekt při podání žádosti o financování prioritu. Jednotlivé projekty však musí nezbytně splňovat všechna pravidla příslušných dotačních (pod)programů.

K zajištění tohoto souladu je doporučeno spolupracovat s příslušnými rezorty a konzultovat plánované projekty již při přípravě záměru před jeho podáním na VVZPO!

Instituce, jejichž vlastní budovy leží na bezbariérových trasách, provedou úpravu samy, a to dle schváleného záměru bezbariérové trasy a jeho harmonogramu. U těchto projektů plní předkladatel pouze funkci koordinátora a sleduje, zda projekty jsou realizovány.

Koneční příjemci příspěvku/dotace odpovídají za to, že realizované náklady projektů jsou přijatelné z hlediska příslušných (pod)programů a že při realizaci projektu jsou dodrženy podmínky smlouvy uzavřené s příslušnou institucí. Všechny provedené úpravy také musí být v souladu s platnou legislativou, zejména v oblasti bezbariérového řešení a užívání staveb (viz projektová dokumentace). Za správnost návrhu a realizace opatření z hlediska bezbariérového užívání stavby zodpovídá dle svých pravomocí autorizovaná osoba vykonávající projektovou činnost, autorizovaná osoba zajišťující odborné vedení a provádění stavby a příslušný stavební úřad.

Sledování realizace záměru

Předkladatel záměru je povinen průběžně informovat Řídící výbor programu mobility o realizaci schváleného záměru bezbariérové trasy, a to po celou dobu, po kterou je realizace dle harmonogramu naplánována, pokud realizace projektů neproběhla v kratší době. Předkladatel také sdělí Řídícímu výboru všechny závažné překážky, které brání realizaci záměru, či změny, k nimž došlo v harmonogramu realizace jednotlivých projektů. Stručnou **zprávu o plnění záměru v daném roce** předloží předkladatel vždy ke konci kalendářního roku na sekretariát VVZPO.

Další informace

Máte-li jakékoli další dotazy k programu mobility a postupu zpracování záměru bezbariérové trasy, obraťte se prosím přímo na sekretariát Vládního výboru pro zdravotně postižené občany:

Tel.: 224 002 435, E-mail: vvz@vlada.cz

Všechny aktuální informace k programu (vyhlášení termínu pro předkládání záměrů, základní dokumenty, kontakty na zástupce rezortů atd.) najdete také na internetových stránkách Vládního výboru: www.vvzpo.vlada.cz (⇒ Program mobility).

Nejčastější chyby při zpracování záměru bezbariérové trasy

– čeho se vyvarovat

V následujícím textu jsou uvedeny nejčastější a nejzávažnější chyby, se kterými se setkáváme při hodnocení předložených záměrů. Chyby se týkají zejména obsahové, ale také formální stránky zpracování záměru. Vyvarováním se těchto zásadních chyb je možné výrazně zvýšit pravděpodobnost kladného posouzení předloženého záměru a jeho doporučení k financování.

Koncepční chyby při zpracování záměru

- V záměru není navržena ucelená, komplexně řešená bezbariérová trasa, chybí koncepčnost řešení. Jedná se o zásadní chybu a nedodržení základní podmínky programu mobility. Předmětem záměru je realizace jednoho či několika vybraných projektů bez návaznosti na bezbariérovou trasu. V záměru bezbariérová trasa buď zcela chybí nebo má fragmentární charakter, tedy skládá se z několika projektů, které nejsou vzájemně provázány a nevytváří jeden propojený celek. (Např. jsou řešeny pouze úpravy několika vybraných přechodů na trase bez návaznosti řešení chodníků po celé délce trasy, navrženo je pouze zpřístupnění několika objektů na vybrané trase bez zajištění provázanosti těchto objektů bezbariérovými komunikacemi, dopravou apod.).
- Obec má zpracovaný kompletní generel bezbariérových tras a bezbariérové dopravy či jinou ucelenou koncepci odstraňování bariér v obci, touto koncepcí se však neřídí a předložený záměr je zcela nesystematický a nahodilý. Například je navržen k realizaci pouze jeden projekt na vybrané trase, případně je vybráno několik projektů z několika různých tras, aniž by byla zajištěna realizace jediné ucelené trasy či alespoň jednoho celistvého úseku zvolené trasy. Generel či jiný podobný dokument je užitečným výchozím materiálem pro odstraňování bariér a vytváření ucelených bezbariérových tras. Je však pouze obecně zpracovanou koncepcí, která nemá velký význam, není-li systematicky naplňována.
- Obec se účastní programu mobility již podruhé (či opakovaně) a předkládá nový záměr, který je doplněním či rozšířením již schváleného záměru. Součástí předloženého záměru je pouze popis a dokumentace k novým projektům, chybí jakékoli informace týkající se předchozího záměru, zhodnocení dosavadní realizace záměru apod.

Chyby při zpracování jednotlivých projektů

- K projektům není předložen žádný stupeň projektové dokumentace, což je povinnou součástí minimálně u těch projektů, jejichž realizace je naplánována na následující rok po předložení záměru. U projektů navržených k realizaci v dalších letech je nutné předložit alespoň návrh konkrétních řešení bezbariérových úprav, včetně orientačního položkového rozpočtu.
- Projektová dokumentace nebyla zpracována oprávněnou (autorizovanou) osobou, nebo chybí doklad o autorizaci osoby, která dokumentaci zpracovala.
- Projektová dokumentace není zpracována v souladu s platnou legislativou, pokud jde o dodržení předepsaného rozsahu či členění dokumentace. Předložená dokumentace, případně výtah z dokumentace, neobsahuje konkrétní návrhy a detaily bezbariérového řešení, které by umožnily posoudit správnost navrhovaných řešení. Např. u dokumentace

k dopravní stavbám nejsou řešeny nebo jsou jen nedostatečně popsány a graficky znázorněny následující bezbariérové úpravy - šířky a délky přechodů, příčné a podélné sklony chodníků, signální a varovné pásy, vodící linie, použité materiály pro hmatové úpravy apod.

- Dokumentace obsahuje mnoho hrubých chyb z hlediska bezbariérového užívání staveb. K vážnému porušování legislativy v oblasti bezbariérového užívání staveb dochází zejména u dopravních staveb. Jedná se o celou řadu chyb a nedostatků, jako např. chybějící či špatně provedené signální a varovné pásy, nedostatečný hmatový kontrast těchto úprav vůči okolní dlažbě, chybějící vodící linie, neodpovídající příčné a podélné sklony chodníků, neodpovídající šířka chodníků, šířka a délka přechodů, nedořešené ostrůvky na přechodech apod. U projektů odstraňování bariér v budovách jsou nejčastější chyby nedodržení předepsaných technických parametrů strojních zařízení (výtahů, zdvihacích plošin) a hygienických zařízení. Např. u výtahů je to zejména nedodržení předepsaných rozměrů klece dle typu výtahu, neodpovídající šířka dveří, nedostatečné vybavení kabiny, např. absence akustického výstupu (hlášení pater) či popisků v Braillově písmu, u hygienických zařízení je to nerespektování předepsaných rozměrů kabiny, nesprávné umístění zařizovacích předmětů apod.
- Projekty nejsou předem konzultovány na příslušných rezortech a institucích, od nichž je požadována dotace či příspěvek na realizaci projektu, čímž může dojít k nesouladu předloženého projektu s daným dotačním programem apod.

Další nedostatky, obsahového a formálního rázu

- Předložený záměr neobsahuje všechny povinné náležitosti, včetně vyjádření, čestných prohlášení, dokladů o vlastnictví apod. (viz *Obsah záměru bezbariérové trasy*).
- V úvodním formuláři, zejména v souhrnné tabulce na druhé straně formuláře nejsou uvedeny všechny požadované informace, včetně výše dotace a spoluúčasti, dotačního titulu apod.
- Elektronická verze záměru je neúplná, neobsahuje všechny části předložené v tištěné verzi (na CD např. zcela chybí projektová dokumentace, nebo je do elektronické podoby převedena pouze částečně - ve srovnání s tištěnou verzí), případně jsou na CD použity formáty, které nejsou běžně přístupné (např. DWG). Hodnotitelé tak nemají k dispozici celý záměr a nemohou jej řádně posoudit.
- Elektronická verze záměru je velmi nepřehledná. Obsahuje velké množství různých souborů, složek a podsložek, které nejsou jasně označeny a tudíž je velmi obtížné se v záměru orientovat.

Legislativa §§§

- **Zákon č. 183/2006 Sb. , o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů**
- **Zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích v platném znění**
- **Vyhláška MMR č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu ve znění pozdějších předpisů (v současné době je připravována novela této vyhlášky!)**
- **Vyhláška MMR č. 369/2001 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace ve znění pozdějších předpisů (v současné době je připravována novela této vyhlášky!)**
- **Vyhláška MD č. 146/2008 Sb. o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb**
- **Vyhláška MMR č. 499/2006 Sb. o dokumentaci staveb**
- **Vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích v platném znění**
- **Nařízení vlády č. 176/2008 Sb. o technických požadavcích na strojní zařízení**
- **Nařízení vlády č. 27/2003 Sb., v platném znění, kterým se stanoví technické požadavky na výtahy**
- **Nařízení vlády č. 18/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na výrobky z hlediska jejich elektromagnetické kompatibility**
- **Nařízení vlády č. 163/2002 Sb., a z něj vyplývající TN TZÚS technické požadavky na vybrané stavební výrobky ⇒ TN TZÚS 12.03.04-06**
- **ČSN EN 81-1 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci výtahů – Část 1: Elektrické výtahy**
- **ČSN EN 81-2 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci výtahů – Část 2: Hydraulické výtahy**
- **ČSN EN 81-70 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci výtahů – Část 70: Zvláštní úprava výtahů určených pro dopravu osob a osob a nákladů – Přístupnost výtahů včetně osob s omezenou schopností pohybu a orientace**
- **ČSN ISO 9386-1 Poháněné zdvihací plošiny pro osoby s omezenou pohyblivostí – Bezpečnostní předpisy, rozměry a provoz – Část 1: Svislé zdvihací plošiny**
- **ČSN ISO 9386-2 Poháněné zdvihací plošiny pro osoby s omezenou pohyblivostí – Bezpečnostní předpisy, rozměry a provoz – Část 2: Poháněné schodišťové výtahy pohybující se po šikmé dráze pro sedící nebo stojící osoby a uživatele na vozících pro invalidy**
- **ČSN 73 6110 Projektování místních komunikací, leden 2007 (v posledním znění)**
- **ČSN 73 6425 Autobusové, trolejbusové a tramvajové zastávky, květen 2007**
- **ČSN 73 6102 Projektování křižovatek na místních komunikacích, listopad 2007**

- **ČSN 73 4130 Schodiště a šikmé rampy (probíhá revize normy)**

 Upozorňujeme, že uvedený seznam je pouze ilustrativní, v žádném případě se nejedná o úplný výčet platné legislativy (např. u pozemních komunikací existují další platné normy apod.). Vzhledem k tomu, že v některých předpisech může postupně docházet ke změnám a úpravám (v rámci novelizace předpisů, revize norem apod.), je nutné sledovat aktuální znění všech relevantních předpisů.

Doporučená literatura

- **ECA – Evropský koncept přístupnosti 2003, NRZP ČR, 1. vydání (European concept for accessibility)**
- **Zdařilová, Renata: Odstraňování bariér v městském inženýrství MP 1.8, Informační centrum ČKAIT, Praha 2006, ISBN 80-87093-12-7**
- **Zdařilová, Renata: Bezbariérové užívání staveb – Základní principy přístupnosti, Informační centrum ČKAIT, Praha 2007, ISBN 978-80-87093-56-6**
- **Navrhování staveb pro samostatný a bezpečný pohyb nevidomých a slabozrakých osob, ČKAIT, 2002, (www.ckait.cz)**

Další informace k bezbariérovým úpravám pro nevidomé a slabozraké naleznete na těchto stránkách: <http://www.sons.cz/docs/bariery/>

Vzorové dokumenty

(Jedná se o vzorové ukázky několika vybraných dokumentů, nikoli o kompletní přehled všech povinných dokladů záměru! Tyto vzory slouží pouze pro inspiraci.)

1. Dohoda o partnerství
2. Vyjádření odpovědného orgánu veřejné správy o veřejné prospěšnosti plánované trasy

Dohoda o partnerství

Smluvní strany

Žadatel: Ukázkové Město

IČO:

Sídlo: Masarykovo náměstí 1, Ukázkové Město

Zastoupené:

Partner: Střední zdravotnická škola

IČO:

Sídlo:

Zastoupené:

Předmět partnerství

Partner se zapojí do projektu „Ukázkové Město – město bez bariér“ zpřístupněním daného objektu na bezbariérové trase:

- bude v objektu realizovat bezbariérové úpravy dle záměru bezbariérové trasy
- tato opatření provede v roce 2009 v souladu s navrženým harmonogramem
- v případě využití dotačních programů uhradí ve spolupráci se svými zřizovateli příslušný podíl

Ostatní ujednání

Dohoda je vyhotovena ve čtyřech originálech, každá strana obdrží 2 výtisky.

V Ukázkovém městě dne

žadatel.....

partner.....

Krajský úřad XX kraje
Odbor sociálně-zdravotní/dopravy – detašované pracoviště Ukázkové město
Nám. Míru 1, 357 91 Ukázkové město

Městský úřad Ukázkového města
vedoucí investičního oddělení
Jiří Novák
Masarykovo náměstí 1
357 91 Ukázkové město

Vaše č.j. Naše č.j. Naše SpZn Vyřizuje/linka Ukázkové město, dne

Vyjádření k záměru „Ukázkové město – město bez bariér“

Dne DD.MM.RRRR obdržel Krajský úřad XX kraje, odbor sociálně zdravotní/dopravy, žádost Městského úřadu Ukázkového města o vyjádření k záměru „Ukázkové město – město bez bariér“ navrženého v rámci Národního rozvojového programu mobility pro všechny. V rámci tohoto záměru je řešeno vytvoření bezbariérové trasy spojující nejdůležitější místa v Ukázkovém městě (úřady, školy, instituce). Po posouzení předmětné dokumentace Vám sdělujeme, že odbor sociálně zdravotní/dopravy podporuje veškerá opatření vedoucí ke zkvalitnění přístupnosti budov a komunikací pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace a doporučuje realizaci předloženého záměru bez připomínek.

S pozdravem

razítko Krajského úřadu

.....
Ing. Josef Růžička
vedoucí odboru sociálně-zdravotního/dopravy